Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
prednesené 20. mája 2021 [1]

Vec C-724/19

Specializirana prokuratura
proti
HP

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Specializiran nakazatelen săd (Špecializovaný trestný súd, Bulharsko)]

„Prejudiciálne konanie – Justičná spolupráca v trestných veciach – Európsky vyšetrovací príkaz – Smernica 2014/41/EÚ – Článok 2 písm. c) – Vydávajúci orgán – Článok 6 ods. 2 – Podmienky vydania – Prokurátor, ktorý plní úlohy vydávajúceho súdneho orgánu – Vydanie, o ktorom môže v prípade podobného vnútroštátneho konania rozhodnúť len sudca“

1. Je prokuratúra členského štátu orgánom príslušným na vydanie európskeho vyšetrovacieho príkazu v trestných veciach (ďalej len „EVP“), v ktorom žiada údaje o prenose dát a polohe, týkajúce sa určitých elektronických komunikácií, ak podľa vnútroštátneho právneho poriadku vydávajúceho štátu môže vykonanie uvedeného dôkazu povoliť len sudca alebo súd?

2. To je v podstate otázka, ktorá vyplýva z prejednávaného návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Súdny dvor má pri rozhodovaní o ňom príležitosť spresniť svoju judikatúru týkajúcu sa pojmu „vydávajúci orgán“, pokiaľ ide o EVP, v zmysle smernice 2014/41/EÚ [2], ktorý označuje prokuratúru.

I. Právny rámec

A. Právo Únie. Smernica 2014/41

3. Podľa odôvodnenia 30 „možnosti spolupráce podľa tejto smernice o odpočúvaní telekomunikačnej prevádzky by sa nemali obmedzovať na obsah telekomunikačnej prevádzky, ale mohli by sa vzťahovať aj na zhromažďovanie prevádzkových údajov a lokalizačných údajov [údajov o prenose dát a polohe – *neoficiálny preklad*] spojených s takouto telekomunikačnou prevádzkou, čo by príslušným orgánom umožňovalo vydávať EVP na účel získavania menej rušivých údajov o telekomunikačnej prevádzke. EVP vydaný na získanie prevádzkových údajov a lokalizačných

[1] Jazyk prednesu: španielčina.

[2] Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 3. apríla 2014 o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach (Ú. v. EÚ L 130, 2014, s. 1).

údajov [údajov o prenose dát a polohe – *neoficiálny preklad*] týkajúcich sa minulej telekomunikačnej prevádzky by sa mal vybaviť v rámci všeobecného režimu týkajúceho sa vykonania EVP a môže sa v závislosti od vnútroštátneho právneho poriadku vykonávajúceho štátu považovať za invazívne vyšetrovacie opatrenie“.

4. V zmysle odôvodnenia 32 „v EVP, ktorý zahŕňa žiadosť o odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky, by mal vydávajúci orgán poskytnúť vykonávajúcemu orgánu dostatočné informácie, ako napríklad podrobnosti o trestnom čine, ktorý sa vyšetruje, a to s cieľom umožniť, aby vydávajúci [vykonávajúci – *neoficiálny preklad*] orgán mohol posúdiť, či by sa toto vyšetrovacie opatrenie povolilo v podobnom vnútroštátnom prípade“.

5. Článok 1 („Európsky vyšetrovací príkaz a povinnosť vykonať ho“) stanovuje:

„1. Európsky vyšetrovací príkaz (EVP) je justičné [súdne – *neoficiálny preklad*] rozhodnutie, ktoré vydal alebo overil justičný [súdny – *neoficiálny preklad*] orgán členského štátu (ďalej len ‚vydávajúci štát‘) na účely vykonania jedného alebo viacerých konkrétnych vyšetrovacích opatrení v inom členskom štáte (ďalej len ‚vykonávajúci štát‘) s cieľom získať dôkazy v súlade s touto smernicou.

EVP sa môže vydať aj na účely získania dôkazov, ktoré sa už nachádzajú v držbe príslušných orgánov vykonávajúceho štátu.

2. Členské štáty vykonajú EVP na základe zásady vzájomného uznávania a v súlade s touto smernicou.

3. O vydanie EVP môže požiadať podozrivá alebo obvinená osoba alebo právnik v jej mene [jej právny zástupca – *neoficiálny preklad*] v rámci príslušných práv na obhajobu v súlade s vnútroštátnym trestným právom procesným.

4. Touto smernicou sa nemení povinnosť rešpektovať základné práva a právne zásady zakotvené v článku 6 Zmluvy o EÚ vrátane práv osôb, voči ktorým sa vedie trestné konanie, na obhajobu a všetky povinnosti justičných [súdnych – *neoficiálny preklad*] orgánov v tomto ohľade zostávajú nedotknuté.“

6. Článok 2 („Vymedzenie pojmov“) znie:

„Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

…

c) ‚vydávajúci orgán‘ je:

i) sudca, súd, vyšetrujúci sudca alebo prokurátor príslušný konať v dotknutej veci, alebo

ii) akýkoľvek iný príslušný orgán určený vydávajúcim štátom, ktorý v príslušnej veci plní funkciu vyšetrovacieho orgánu v trestnom konaní a má v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom právomoc nariadiť zabezpečenie dôkazov. Okrem toho predtým, ako sa EVP zašle vykonávajúcemu orgánu, a po preskúmaní, či spĺňa podmienky na vydanie EVP podľa tejto smernice, a to najmä podmienky stanovené v článku 6 ods. 1, overí ho sudca, súd,

vyšetrujúci sudca alebo prokurátor vo vydávajúcom štáte. Ak EVP overil justičný [súdny – *neoficiálny preklad*] orgán, možno na účely zaslania EVP považovať aj tento orgán za vydávajúci orgán;

…“

7. V článku 6 („Podmienky vydania a zaslania EVP“) sa uvádza:

„1. Vydávajúci orgán môže vydať EVP, len ak sú splnené tieto podmienky:

a) vydanie EVP je pri zohľadnení práv podozrivej alebo obvinenej osoby nevyhnutné a primerané na účely konania uvedeného v článku 4 a

b) vyšetrovacie opatrenie (opatrenia) uvedené v EVP by sa mohlo (mohli) za rovnakých podmienok nariadiť v podobnom vnútroštátnom prípade.

2. Podmienky uvedené v odseku 1 posúdi vydávajúci orgán v každom jednotlivom prípade.

3. Ak má vykonávajúci orgán dôvod domnievať sa, že neboli splnené podmienky uvedené v odseku 1, môže sa poradiť s vydávajúcim orgánom o potrebe vykonať EVP. Po tejto porade môže vydávajúci orgán rozhodnúť, že vezme EVP späť.“

8. V súlade s článkom 9 („Uznanie a vykonanie“):

„1. Vykonávajúci orgán uzná EVP zaslaný v súlade s touto smernicou bez toho, aby sa museli splniť akékoľvek ďalšie formálne náležitosti, a zabezpečí jeho vykonanie rovnakým spôsobom a za rovnakých podmienok, ako keby dotknuté vyšetrovacie opatrenie nariadil orgán vykonávajúceho štátu, pokiaľ tento orgán nerozhodne o uplatnení jedného z dôvodov neuznania alebo nevykonania EVP alebo jedného z dôvodov odkladu stanoveného v tejto smernici.

2. Vykonávajúci orgán dodržiava formálne náležitosti a postupy výslovne určené vydávajúcim orgánom, pokiaľ v tejto smernici nie je ustanovené inak a pokiaľ takéto formálne náležitosti a postupy nie sú v rozpore so základnými zásadami právneho poriadku vykonávajúceho štátu.

3. Ak sa vykonávajúcemu orgánu doručí EVP, ktorý nevydal vydávajúci orgán uvedený v článku 2 písm. c), vykonávajúci orgán vráti EVP vydávajúcemu štátu.

…“

B. Vnútroštátne právo

1. Zakon za Evropejskata zapoved za razsledvane (zákon o európskom vyšetrovacom príkaze, ďalej len „ZEZR“)

9. V § 5 ods. 1 sa uvádza, že príslušným orgánom na vydanie EVP je počas prípravnej fázy trestného konania prokurátor alebo v súdnom konaní v pravom zmysle slova príslušný súd.

2. Nakazatelno-procesualen kodex (trestný poriadok, ďalej len „NPK“)

10. § 159a, nazvaný „Poskytovanie údajov podnikmi prevádzkujúcimi verejné elektronické komunikačné siete alebo elektronické komunikačné služby“, stanovuje:

„1. Na žiadosť súdu v súdnom konaní alebo na základe odôvodneného príkazu príslušného sudcu prvostupňového súdu vydaného na návrh prokurátora príslušného v prípravnej fáze trestného konania podniky prevádzkujúce verejné elektronické komunikačné siete a/alebo elektronické komunikačné služby poskytnú údaje získané v rámci svojich obchodných činnosti, ktoré sú potrebné na:

(1) určenie a zistenie zdroja pripojenia;

(2) zistenie smeru spojenia;

(3) zistenie dátumu, času a dĺžky spojenia;

(4) zistenie druhu spojenia;

(5) zistenie elektronického koncového komunikačného zariadenia používateľa alebo prístroja, ktorý sa považuje za jeho koncové zariadenie;

(6) určenie identifikátora používaných dátových buniek.

2. Údaje uvedené v odseku 1 sa získajú, ak je to potrebné na vyšetrovanie závažných úmyselných trestných činov.

3. Žiadosť príslušného prokurátora o vydanie vyšetrovacieho príkazu podaná podľa odseku 1 musí byť odôvodnená a musí obsahovať nasledujúce údaje:

(1) informácie o trestnom čine, na ktorého vyšetrovanie sa vyžaduje použitie údajov o prenose dát;

(2) opis skutkových okolností, na ktorých je žiadosť založená;

(3) informácie o osobách, v súvislosti s ktorými sa žiadajú údaje o prenose dát;

(4) obdobie, na ktoré sa majú informácie vzťahovať;

(5) vyšetrovací orgán, ktorému sa majú údaje poskytnúť.

4. V príkaze vydanom podľa odseku 1 súd označí:

(1) údaje, o sprístupnenie ktorých sa žiada;

(2) obdobie, na ktoré sa majú sprístupnené údaje vzťahovať;

(3) vyšetrovací orgán, ktorému sa majú údaje poskytnúť.

5. Obdobie, za ktoré sa žiada sprístupnenie a poskytnutie údajov podľa odseku 1, nesmie byť dlhšie ako šesť mesiacov.

…“

II. Skutkový stav, konanie vo veci samej a návrh na začatie prejudiciálneho konania

11. Po tom, čo bolo v Bulharsku začaté trestné konanie proti HP pre financovanie teroristických činov, prokuratúra vydala štyri EVP, ktoré mali rovnaký obsah, na získanie údajov o prenose dát a polohe, týkajúcich sa určitých elektronických komunikácií. [3]

12. Tieto štyri EVP boli vydané bulharskou prokuratúrou bez zásahu sudcu alebo súdu alebo overenia sudcom alebo súdom a zaslané príslušným nemeckým, rakúskym, belgickým a švédskym orgánom.

13. Prokuratúry členských štátov, ktorým boli EVP určené, ich vykonali bez toho, aby – s výnimkou prípadu belgickej prokuratúry – ich povolil alebo overil sudca alebo súd.

14. Na základe vykonaných dôkazov vrátane informácií poskytnutých v reakcii na EVP HP a ďalších päť osôb bolo obvinených z financovania teroristických činov a účasti na zločineckej organizácii založenej na financovanie takých činov.

15. Specializiran nakazatelen săd (Špecializovaný trestný súd, Bulharsko), ktorý musí preskúmať dôkazy získané na základe EVP, pochybuje o ich zákonnosti, lebo podľa vnútroštátneho právneho poriadku sa uvedené dôkazy mohli získať v Bulharsku len na základe predchádzajúceho súdneho povolenia.

16. Za týchto okolností kladie Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Je v súlade s článkom 2 písm. c) bodom i) smernice 2014/41, ako aj so zásadou ekvivalencie také vnútroštátne ustanovenie…, podľa ktorého je v prípravnej fáze trestného konania príslušným orgánom na vydanie [EVP] na účely poskytnutia údajov o prenose dát a polohe, týkajúcich sa telekomunikačnej prevádzky prokurátor, kým v podobných vnútroštátnych prípadoch je príslušným orgánom na jeho vydanie sudca?

2. Nahrádza uznanie takéhoto [EVP] príslušným orgánom vykonávajúceho štátu (prokurátorom alebo vyšetrujúcim sudcom) súdny príkaz, ktorý sa vyžaduje v zmysle vnútroštátnych právnych predpisov vydávajúceho štátu?“

III. Konanie na Súdnom dvore

17. Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol doručený do kancelárie Súdneho dvora 1. októbra 2019.

18. Písomné pripomienky predložili HP, nemecká a maďarská vláda, ako aj Komisia.

[3] Vnútroštátny súd spresňuje, že išlo o údaje o prenose dát a polohe vyžiadané v súlade s „odôvodnením 30 smernice 2014/41… a s § 159a ods. 1 NPK“.

19. Súdny dvor rozhodol, že namiesto pojednávania budú účastníci konania a subjekty, ktoré vstúpili do prejudiciálneho konania, vyzvaní, aby sa vyjadrili k prípadnému vplyvu rozsudkov z 8. decembra 2020 [4] a z 2. marca 2021 [5] na tento spor.

20. Na základe pokynu Súdneho dvora sa tieto návrhy budú týkať len prvej prejudiciálnej otázky.

IV. Tvrdenia účastníkov konania

21. HP uvádza, že § 5 ods. 1 bod 1 ZEZR nie je v súlade s článkom 2 písm. c) smernice 2014/41, lebo táto smernica nedovoľuje vylúčiť príslušnosť sudcu, ak ide o vydanie aktov, ako sú akty uvedené v rozhodnutí vnútroštátneho súdu. Navyše pripomína, že podľa bulharských právnych predpisov musí uvedené akty vydať príslušný súd. Preto sa domnieva, že podľa uvedených predpisov boli informácie týkajúce sa údajov o prenose dát v konaní vo veci samej získané nezákonne.

22. Podľa nemeckej vlády sa odpoveď na položenú otázku nenachádza v článku 2 písm. c) smernice 2014/41, ale v jej článku 6 ods. 1 písm. b). Bez ohľadu na to, že článok 2 písm. c) dovoľuje oddeliť príslušnosť na nariadenie konkrétneho vyšetrovacieho opatrenia na jednej strane a príslušnosť na vydanie EVP na druhej strane, je nesporné, že článok 6 ods. 1 písm. b) neumožňuje, aby pre žiadosť o vykonanie cezhraničného vyšetrovacieho opatrenia platili menej prísne podmienky než tie, ktoré sa podľa vnútroštátneho právneho poriadku vzťahujú na podobné vnútroštátne konanie.

23. Nemecká vláda zastáva názor, že ak vnútroštátny právny poriadok vydávajúceho členského štátu vyžaduje, aby určité vyšetrovacie opatrenia schválil sudca, uvedená podmienka musí platiť aj v prípade, ak sa také opatrenia majú vykonať v inom členskom štáte.

24. Maďarská vláda sa domnieva, že odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku je viazaná na dodržanie podmienok vydania stanovených v článku 6 ods. 1 písm. b) smernice 2014/41. Podľa jej názoru vzájomné uznávanie, na ktorom je založená justičná spolupráca v trestných veciach, predpokladá, že rozhodnutie vydávajúceho členského štátu prijal súd alebo orgán, ktorý je vecne a miestne príslušný.

25. Maďarská vláda z uvedeného predpokladu vyvodzuje, že jednou z podmienok vydania EVP v kontexte smernice 2014/41 je, že opatrenie, ktorého sa EVP týka, overil orgán, ktorý by mal právomoc vydať ho na vnútroštátnej úrovni. V opačnom prípade by záruky vyžadované v súvislosti s vyšetrovacími opatreniami, ktoré sa majú vykonať v inom členskom štáte, boli menšie než záruky stanovené pre podobné opatrenia, ktoré sa majú vykonať vo vydávajúcom štáte.

26. Komisia sa nazdáva, že pochybnosti vnútroštátneho súdu sa týkajú dvoch odlišných aspektov: orgánu príslušného na vydanie EVP [článok 2 písm. c) smernice 2014/41] na jednej strane a podmienok vydania EVP (článok 6 uvedenej smernice) na druhej strane.

[4] Staatsanwaltschaft Wien (Sfalšované prevodné príkazy) (C-584/19, EU:C:2020:1002).

[5] Prokuratuur (Podmienky prístupu k údajom o elektronických komunikáciách) (C-746/18, EU:C:2021:152; ďalej len „rozsudok Prokuratuur“).

27. Poukazuje na to, že požiadavka príslušnosti „v dotknutej veci“ [článok 2 písm. c) smernice 2014/41] znamená, že vydávajúci orgán musí zohrávať určitú inštitucionálnu úlohu v pôvodnom trestnom konaní. Právo Únie však nespresňuje, či musí byť uvedený orgán v plnom rozsahu poverený vedením konania, alebo či sa jeho účasť musí konkrétne týkať len vyšetrovacieho opatrenia: smernica 2014/41 poskytuje členským štátom v tomto smere voľnosť.

28. Preto sa podľa Komisie odpoveď na položenú otázku nachádza v článku 6 ods. 1 písm. b) smernice 2014/41. Vyplýva z neho, že ak si opatrenie vyžaduje na vnútroštátnej úrovni zásah sudcu (ako to je v Bulharsku), jeho vykonanie v inom členskom štáte prostredníctvom EVP si vyžaduje, aby o vydaní tohto EVP tiež mohol rozhodnúť len súd.

V. Analýza

A. Úvodné úvahy

29. Súdny dvor nedávno vydal dva rozsudky (rozsudok z 8. decembra 2020[6] a rozsudok Prokuratuur), pričom účastníci konania a subjekty, ktoré vstúpili do prejudiciálneho konania, boli vyzvaní, aby sa vyjadrili k dôsledkom týchto rozsudkov v tejto veci.

30. Aj keď sa otázky vnútroštátneho súdu v tejto veci priamo netýkajú toho, čo sa rozoberalo v uvedených dvoch rozsudkoch, nič nebráni Súdnemu dvoru v tom, aby poskytol tomuto súdu usmernenia založené na obsahu spisu a na predložených pripomienkach týkajúce sa otázok, ktoré neboli rozobraté v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ak to považuje za relevantné na zlepšenie svojej spolupráce s týmto súdom.

31. V rozsudku z 8. decembra 2020 bola vyriešená otázka, či je prokuratúra oprávnená vydať EVP, aj keď nie je úplne nezávislá od výkonnej moci.[7]

32. Bez ohľadu na to, aké inštitucionálne postavenie má podľa vnútroštátneho právneho poriadku bulharská prokuratúra, teda smernica 2014/41 zo všeobecného hľadiska nebráni tomu, aby táto prokuratúra mohla vydať EVP.

33. Pre túto vec má väčší význam rozsudok Prokuratuur, aj keď sa priamo netýka EVP, ale čisto vnútroštátneho vyšetrovacieho opatrenia bez cezhraničného rozmeru (na základe ktorého prokuratúra členského štátu nariadila zhromaždiť údaje o prenose dát a polohe, týkajúce sa určitých elektronických komunikácií).

6 Staatsanwaltschaft Wien (Sfalšované prevodné príkazy) (C-584/19, EU:C:2020:1002).

7 Staatsanwaltschaft Wien (Sfalšované prevodné príkazy) (C-584/19, EU:C:2020:1002, bod 75 a výrok): „Článok 1 ods. 1 a článok 2 písm. c) smernice [2014/41] sa majú vykladať v tom zmysle, že pojmy ‚súdny orgán‘ a ‚vydávajúci orgán‘ v zmysle týchto ustanovení sa vzťahujú na prokurátora členského štátu alebo všeobecnejšie prokuratúru členského štátu nezávisle od zákonného vzťahu podriadenosti, ktorý by mohol existovať medzi týmto prokurátorom alebo touto prokuratúrou a výkonnou mocou tohto členského štátu, a vystavenia uvedeného prokurátora alebo uvedenej prokuratúry riziku, že budú priamo alebo nepriamo podliehať individuálnym pokynom alebo usmerneniam zo strany tejto moci v súvislosti s vydaním [EVP]“.

34. V uvedenom rozsudku Súdny dvor rozhodol, že smernica 2002/58/ES[8] v spojení s článkami 7, 8 a 11 Charty základných práv Európskej únie „bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá priznáva právomoc prokuratúre, ktorej úlohou je viesť prípravné trestné konanie a prípadne podať obžalobu v rámci následného konania, povoliť prístup orgánu verejnej moci k údajom o prenose dát a polohe na účely prípravného trestného konania“.

35. Súdny dvor v tejto súvislosti uviedol okrem iného nasledujúce úvahy:

– „je nevyhnutné, aby prístup príslušných vnútroštátnych orgánov k uchovávaným údajom podliehal predchádzajúcemu preskúmaniu zo strany súdu alebo nezávislého správneho orgánu a aby rozhodnutie tohto súdu alebo orgánu nasledovalo po odôvodnenej žiadosti týchto orgánov podanej v rámci konania týkajúceho sa predchádzania trestným činom, ich odhaľovania a stíhania“,[9]

– „toto predchádzajúce preskúmanie okrem iného vyžaduje, ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 105 svojich návrhov, aby súd alebo orgán poverený vykonávaním uvedeného predchádzajúceho preskúmania disponoval všetkými právomocami a poskytoval záruky potrebné na zosúladenie rôznych dotknutých záujmov a práv. Pokiaľ ide konkrétnejšie o trestné vyšetrovanie, takéto preskúmanie vyžaduje, aby bol tento súd alebo tento orgán schopný zabezpečiť spravodlivú rovnováhu medzi záujmami súvisiacimi s potrebami vyšetrovania v rámci boja proti trestnej činnosti na jednej strane a základnými právami na rešpektovanie súkromia a na ochranu osobných údajov osôb, ktorých údaje sú predmetom prístupu, na druhej strane“,[10]

– „konkrétne v trestnoprávnej oblasti požiadavka nezávislosti znamená, ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 126 svojich návrhov, že orgán poverený týmto predchádzajúcich preskúmaním jednak nie je zapojený do vedenia dotknutého trestného vyšetrovania a jednak je vo vzťahu [k] účastníkom trestného konania neutrálny“,[11]

– „to nie je prípad prokuratúry, ktorá riadi vyšetrovacie konanie a prípadne podáva obžalobu. Úlohou prokuratúry totiž nie je úplne nezávisle riešiť spor, ale predložiť ho v prípade potreby príslušnému súdu ako účastník konania, ktorý podáva obžalobu“,[12]

– „okolnosť, že prokuratúra je v súlade s pravidlami upravujúcimi jej právomoci a postavenie povinná overiť usvedčujúce a oslobodzujúce dôkazy, zaručiť zákonnosť prípravného konania a konať výlučne na základe zákona a svojho presvedčenia, nemôže stačiť na to, aby sa jej priznalo postavenie tretej osoby vo vzťahu k dotknutým záujmom v zmysle opísanom v bode 52 tohto rozsudku“.[13]

[8] Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 12. júla 2002, týkajúca sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (Ú. v. ES L 201, 2002, s. 37; Mim. vyd. 13/029, s. 514), zmenená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/136/ES z 25. novembra 2009 (Ú. v. EÚ L 337, 2009, s. 11).

[9] Rozsudok Prokuratuur, bod 51.

[10] Tamže, bod 52.

[11] Tamže, bod 54.

[12] Tamže, bod 55.

[13] Tamže, bod 56.

36. Aby som to zhrnul, Súdny dvor nepriznal prokuratúre postavenie nestrannej tretej osoby, ak plní úlohy trestného vyšetrovania na jednej strane a súčasne na druhej strane podáva v neskoršom konaní verejnú obžalobu. Preto jej nemožno priznať právomoc povoliť prístup k údajom o prenose dát a polohe, ktorými disponujú poskytovatelia elektronických komunikačných služieb.

37. Pri výklade smernice 2014/41 je nevyhnutné zohľadniť rozsudok Prokuratuur.

38. V odôvodnení 30 smernice 2014/41 bolo uznané, že sledovanie elektronických komunikácií predstavuje narušenie súkromia. Práve z tohto dôvodu rôzne členské štáty podmieňujú vykonanie tohto vyšetrovacieho opatrenia predchádzajúcim povolením sudcu alebo súdu, pričom toto povolenie nemôžu udeliť iné orgány, ku ktorým patrí prokuratúra.

39. Ako pritom podrobnejšie vysvetlím nižšie, v článku 6 smernice 2014/41 sa konštatuje, že vydávajúci orgán je oprávnený vydať EVP len v prípade, ak by sa vyšetrovacie opatrenie uvedené v EVP mohlo za rovnakých podmienok nariadiť v podobnom vnútroštátnom prípade.

40. K uvedenému obmedzeniu teraz treba doplniť obmedzenie vyplývajúce z rozsudku Prokuratuur v prípadoch, keď a) orgány vydávajúce EVP sú súčasťou prokuratúry, ktorá má uvedené dvojaké postavenie (vedie vyšetrovanie a následne podáva obžalobu), a zároveň b) EVP zahŕňa opatrenie spočívajúce v sledovaní elektronických komunikácií s takým rozsahom ako opatrenie rozobraté v uvedenom rozsudku.

41. V uvedených prípadoch prokuratúra nemôže vydať EVP, aj keď právne predpisy jej členského štátu jej dovoľujú, aby sama – bez predchádzajúceho súdneho preskúmania v užšom zmysle – prijala opatrenie spočívajúce v sledovaní elektronických komunikácií.

B. Posúdenie

42. Vnútroštátny súd žiada o výklad výrazu „príslušnosť“, ktorý je použitý v oboch bodoch článku 2 písm. c) smernice 2014/41.

43. V uvedenom písmene je „vydávajúci orgán“, pokiaľ ide o EVP, vymedzený z dvoch hľadísk:

– v bode i) je tento pojem vymedzený ako „sudca, súd, vyšetrujúci sudca alebo prokurátor *príslušný konať v dotknutej veci*“, [14]

– v bode ii) je tento pojem rozšírený tak, že zahŕňa „akýkoľvek iný *príslušný* orgán *určený vydávajúcim štátom*, ktorý v príslušnej veci plní funkciu vyšetrovacieho orgánu v trestnom konaní a *má v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom právomoc nariadiť zabezpečenie dôkazov*“. [15]

44. Podľa vnútroštátneho súdu:

– ak by mal výraz „príslušnosť“ v oboch bodoch rovnaký význam, smernica 2014/41 by priznávala oprávnenie určiť orgán príslušný na vydanie EVP výlučne vnútroštátnemu zákonodarcovi,

[14] Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

[15] Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

– na základe uvedeného oprávnenia bulharský zákonodarca v § 5 ods. 1 bode 1 ZEZR priznal prokuratúre všeobecnú príslušnosť na vydanie EVP bez ohľadu na jeho predmet,

– keďže podľa bulharského práva môže zabezpečenie určitých dôkazov v trestnom konaní vnútroštátnej povahy nariadiť len sudca, ZEZR by mohol porušovať zásadu ekvivalencie a zásadu rovnakého zaobchádzania: v určitých čisto vnútroštátnych prípadoch má osoba podliehajúca súdnej právomoci zaručený zásah súdu, na ktorý by nemala nárok, ak sa dôkazy zabezpečia prostredníctvom EVP.

45. Môžem uznať, že slovo „príslušnosť“ v zásade má v oboch bodoch článku 2 písm. c) smernice 2014/41 rovnaký význam. Obidva body sa týkajú oprávnenia priznaného tomuto orgánu plniť v trestnom konaní úlohy, ktoré mu vyplývajú z právnych predpisov.

46. Body i) a ii) článku 2 písm. c) smernice 2014/41 sa v skutočnosti (alebo priamo) neodlišujú *príslušnosťou* „konať v [príslušnej] dotknutej veci“, ale tým, ktorý *orgán* je v danom prípade príslušný konať v tejto veci.

47. Skutočný rozdiel medzi uvedenými bodmi totiž spočíva v tom, že každý z nich upravuje odlišné kategórie „vydávajúcich orgánov“: na jednej strane *súdne* orgány [bod i)] a na druhej strane *mimosúdne* orgány [bod ii)],[16] pričom všetky tieto orgány sú *príslušné* na vykonávanie svojej právomoci v trestnom konaní:

– v bode i) sú za „vydávajúci orgán“, pokiaľ ide o EVP, označené „súdne orgány“, ktoré na základe svojich právomocí konajú v rámci konkrétneho trestného konania,

– podľa bodu ii) má postavenie „vydávajúceho orgánu“, pokiaľ ide o EVP, „akýkoľvek iný príslušný orgán… v príslušnej veci“. Je jasné, že tento *iný* orgán nie je „súdny“ orgán a EVP, ktorý vydá, možno zaslať vykonávajúcemu štátu až po tom, čo ho overí sudca, súd alebo prokurátor.

48. „Iný orgán“ v zmysle bodu ii) musí byť podľa vnútroštátneho právneho poriadku oprávnený plniť „funkciu vyšetrovacieho orgánu v trestnom konaní“ a mať právomoc „nariadiť zabezpečenie dôkazov“. To znamená, že musí byť oprávnený vykonávať v trestnom konaní určité *právomoci* charakteristické pre určité správne orgány (ako napríklad policajné orgány), ak to stanovujú ich právne poriadky.

49. V bodoch i) a ii) článku 2 písm. c) smernice 2014/41 je teda pojem *príslušnosť* použitý v jednotnom význame (ako súbor oprávnení priznaných určitej verejnoprávnej inštitúcii) a vzápätí sú vymedzené *charakteristické právomoci* jednotlivých orgánov uvedených v každom z týchto bodov. Pre vydanie EVP platia odlišné požiadavky podľa toho, aké sú tieto právomoci.

50. Niet pochýb, že prokurátor *príslušný* v určitom trestnom konaní môže byť „vydávajúcim orgánom“, pokiaľ ide o akýkoľvek EVP, v súlade s článkom 2 písm. c) bodom i) smernice 2014/41.

51. Podľa bodu ii) tohto článku 2 písm. c) môže byť rovnako „vydávajúcim orgánom“ aj mimosúdny orgán, ktorý je – ako som už pripomenul – podľa vnútroštátneho právneho poriadku oprávnený plniť funkcie vyšetrovacieho orgánu v trestnom konaní alebo má právomoc nariadiť zabezpečenie dôkazov.

[16] Tak ako v návrhoch, ktoré som predniesol vo veci Staatsanwaltschaft Wien (Sfalšované prevodné príkazy) [C-584/19, EU:C:2020:587; ďalej len „návrhy Staatsanwaltschaft“, bod 32 (poznámka pod čiarou 16)], používam prívlastky „súdne“ a „[mimo]súdne“ pre zjednodušenie, lebo zodpovedajú povahe inštitúcií, ktoré patria do týchto dvoch kategórií.

52. Samotné postavenie „vydávajúceho orgánu“ však nepostačuje na to, aby orgány, ktoré majú toto postavenie, mohli vydať konkrétny EVP a zaslať ho vykonávajúcemu štátu. Opäť je potrebné rozlíšiť súdne orgány a mimosúdne orgány, ktoré sú uvedené v článku 2 písm. c) smernice 2014/41.

53. Ako som uviedol v inej veci,[17] „vzhľadom na to, že členské štáty majú právomoc určiť [(mimosúdne)] orgány oprávnené viesť vyšetrovanie v trestných veciach a nariadiť zabezpečenie dôkazov, článok 2 písm. c) bod ii) smernice 2014/41 nepriznáva takto určeným orgánom inú funkciu, než je funkcia obmedzená na *rozhodnutie o vydaní* EVP, ktorý sa musí ‚*predtým, ako sa… zašle* vykonávajúcemu orgánu,… over[iť]‘. Konkrétne ho musí overiť súd, sudca alebo prokurátor“.[18]

54. Inak povedané, vnútroštátny právny poriadok môže priznávať mimosúdnemu orgánu oprávnenému nariadiť zabezpečenie dôkazov všeobecné postavenie „vydávajúceho orgánu“, pokiaľ ide o EVP. EVP vydaný týmto orgánom sa však môže zaslať vykonávajúcemu členskému štátu až po tom, čo ho overí súdny orgán.

55. V prípade súdneho orgánu – či už sudcu, alebo prokurátora – smernica 2014/41 nevyžaduje, aby tretia osoba *overila* rozhodnutie o vydaní každého jednotlivého EVP, ale stanovuje v súvislosti s ním dve podmienky, ktorých splnenie musí overiť samotný sudca alebo prokurátor, ktorý chce vydať EVP.

56. Článok 6 uvedenej smernice 2014/41, nazvaný „Podmienky vydania a zaslania EVP“, totiž v odseku 1 stanovuje, že vydávajúci orgán môže rozhodnúť o vykonaní EVP len v prípade, ak sú splnené tieto dve podmienky:

– v prvom rade vydanie EVP musí byť „nevyhnutné a primerané“[19] a tiež zohľadňovať práva podozrivej alebo obvinenej osoby [článok 6 ods. 1 písm. a)],

– v druhom rade predmetom EVP musí byť opatrenie, ktoré by sa mohlo „za rovnakých podmienok nariadiť v podobnom vnútroštátnom prípade“ [článok 6 ods. 1 písm. b)].

57. V tomto prípade má osobitný význam táto druhá podmienka. Smernica 2014/41 zavádza určitú *paralelu*, keďže stanovuje, že pre vydanie EVP platia požiadavky na prijatie rovnocenného opatrenia stanovené vnútroštátnym právnym poriadkom.

58. Uvedené požiadavky podľa môjho názoru súvisia s pravidlami na posudzovanie vhodnosti a s pravidlami, ktoré upravujú konanie, ako ich stanovuje vnútroštátny právny poriadok, ale tiež – a osobitne – s *príslušnosťou* na prijatie opatrenia rovnocenného opatreniu, ktoré sa má vykonať prostredníctvom EVP, na vnútroštátnej úrovni, ktorú stanovuje tento právny poriadok.

[17] Návrhy prednesené vo veci Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung (C-66/20, EU:C:2021:200).

[18] Tamže, bod 75. Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

[19] „Nevyhnutnosť“ a „primeranosť“ sa musia posudzovať v súvislosti s cieľmi konaní uvedených v článku 4 samotnej smernice 2014/41. K týmto konaniam patrí „trestn[é] konan[ie], ktoré začal justičný [súdny – *neoficiálny preklad*] orgán alebo ktoré sa pred ním môže začať pre trestný čin podľa vnútroštátneho právneho poriadku vydávajúceho štátu“ [písmeno a) spomenutého článku 4].

59. Ak sa medzi podmienkami, ktoré podľa právneho poriadku vydávajúceho štátu musia byť splnené v podobnom vnútroštátnom prípade, nachádza podmienka, že na prijatie určitého vyšetrovacieho opatrenia je *príslušný* len sudca alebo súd, toto opatrenie môže byť predmetom EVP len v prípade, ak ho vydá súd. [20]

60. V tomto zmysle článok 6 ods. 1 písm. b) smernice 2014/41 spresňuje význam „príslušnosti" uvedenej v článku 2 písm. c) bode i) tej istej smernice.

61. Z oboch ustanovení vo vzájomnej súvislosti vyplýva, že *súdny orgán* (sudca alebo prokurátor) „*príslušný* konať v dotknutej veci", ktorý je spomenutý v článku 2 písm. c) bode i) smernice 2014/41, je orgán, ktorý je podľa vnútroštátneho právneho poriadku oprávnený nariadiť v čisto vnútroštátnej veci to isté opatrenie, ktoré je predmetom EVP, o vydanie ktorého ide.

62. Inak povedané, príslušnosť na vydanie EVP sa presne zhoduje s príslušnosťou vyžadovanou na vydanie príkazu s podobným obsahom a dosahom vo výlučne vnútroštátnom konaní podľa vnútroštátneho právneho poriadku.

63. „Príslušnosť" v zmysle článku 2 písm. c) bodu i) smernice 2014/41 sa teda skladá z: a) príslušnosti konať v trestnom konaní na jednej strane a b) príslušnosti na prijatie určitého opatrenia v tomto konaní na druhej strane.

64. Hoci právna úprava týkajúca sa európskych zatykačov [21] a právna úprava týkajúca sa EVP sú rozdielne, ani tento druhý nástroj neumožňuje prokuratúre robiť v cezhraničných veciach úkony, ktoré nie je oprávnená robiť vo vnútroštátnych veciach. [22]

65. V tejto veci sa EVP, ktoré vydala bulharská prokuratúra, týkali prijatia opatrení, ktoré v čisto vnútroštátnom prípade môže podľa vnútroštátneho právneho poriadku prijať iba sudca alebo súd. Ako už bolo uvedené, konkrétne to boli štyri EVP týkajúce sa poskytnutia údajov o prenose dát a polohe, týkajúcich sa určitých elektronických komunikácií.

66. Bulharská právna úprava, podľa ktorej za týchto okolností môže len sudca (a nie prokuratúra) rozhodnúť, že požiada telefónneho operátora o prístup k údajom o prenose dát a polohe, týkajúcim sa elektronických komunikácií, je v úplnom súlade s právom Únie.

67. Čo sa týka úloh prokuratúry v súvislosti s týmto konkrétnym vyšetrovacím opatrením, rozsudok Prokuratuur v prípade potreby potvrdzuje primeranosť uvedenej právnej úpravy.

[20] Okrem toho odôvodnenie 30 smernice 2014/41 pripúšťa, aby sa z pohľadu vykonávajúceho štátu sledovanie elektronických komunikácií „v závislosti od vnútroštátneho právneho poriadku vykonávajúceho štátu považova[lo] za invazívne vyšetrovacie opatrenie".

[21] Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34), zmenené rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24).

[22] Rozdielmi medzi právnou úpravou týkajúcou sa európskych zatykačov a právnou úpravou týkajúcou sa EVP som sa zaoberal v bodoch 46 až 65 návrhov Staatsanwaltschaft. Uviedol som, že prokuratúra by nemohla „potvrdiť [ako podmienku vydania európskeho zatykača] zatykač vydaný policajným orgánom, ktorého podmienky a účinky by prekračovali rámec podmienok a účinkov zatykačov, ktoré môže vydať prokuratúra" [návrhy prednesené vo veciach OG (Prokuratúra Lübeck) a PI (Prokuratúra Zwickau) (C-508/18 a C-82/19 PPU, EU:C:2019:337, bod 54)]. Bolo by totiž paradoxné, „ak by nemohla prijať menej závažné rozhodnutie (vydať vnútroštátny zatykač na krátku dobu), no mohla by prijať závažnejšie rozhodnutie (vydať európsky zatykač, ktorý môže viesť k zadržaniu na oveľa dlhšiu dobu)" (tamže, bod 76). Podľa môjho názoru by bolo rovnako paradoxné, ak by prokuratúra mohla v inom členskom štáte sama požiadať o zabezpečenie dôkazu, na zabezpečenie ktorého by vo svojom štáte potrebovala povolenie súdu.

68. Aby som to zhrnul, bulharská prokuratúra nemôže vydať a zaslať EVP inému členskému štátu s cieľom zabezpečiť dôkaz, ktorý by v prípade, ak by sa vykonal v Bulharsku, mohol vykonať len súd. Uvedená prokuratúra nie je „príslušná“, čo je podľa článku 2 písm. c) bodu i) smernice 2014/41 v spojení s jej článkom 6 ods. 1 písm. b) podmienkou jej uznania za „vydávajúci orgán“ v zmysle uvedeného ustanovenia.

VI. Návrh

69. Na základe vyššie uvedeného navrhujem odpovedať na prvú prejudiciálnu otázku, ktorú položil Specializiran nakazatelen săd (Špecializovaný trestný súd, Bulharsko), takto:

Článok 2 písm. c) bod i) v spojení s článkom 6 ods. 1 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/41/EÚ z 3. apríla 2014 o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach sa má vykladať v tom zmysle, že prokuratúra členského štátu nemôže vydať európsky vyšetrovací príkaz s cieľom získať údaje o prenose dát a polohe, týkajúce sa určitých elektronických komunikácií, ak podľa vnútroštátneho právneho poriadku tohto členského štátu v podobnej vnútroštátnej veci môže o vykonaní tohto dôkazu rozhodnúť výlučne sudca alebo súd.